

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foi „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2, an 4 coroane.

Pentru economii: numai 5 cor. pe an!

Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

„Impăcarea”.

— O încercare de tragere pe sfoară. — Ce să nu uite politiciii nostri? —

Cine poate, creadă, că va fi o împăcare între Unguri și Români la noi. Noi unii, până vedem cerbică cu care politiciii de frunte maghiari țin la nărozia de a maghiariza toată țara, nu credem în gândul lor de împăcare. Dar vedem că nici alții, nici chiar unii din fruntașii sus puși și poftiți la povești cu ministrul președinte, nu o cred. De-o-camdată sunt vorbe goale toate. Și încercările ce le face ministrul Héderváry, vor fi nisip pe care să-l arunce în ochii lumii mari, spre a arăta că acest guvern e mai bun ca pânea bună, că, uite, el însuși caută să se apropie de naționalități, caută să se «împace» cu ele, dar ele sunt... copii răi, cu cari nu te poți înțelege de loc!... Ca apoi trezind credința asta în lumea mare, acea lume să nu se mai înduioșeze de soartea noastră timp îndelungat, ca de-a unora care suntem — răi și îndărătnici!...

Și aci zace chemarea cea mare și gingașă a celor poftiți de Héderváry la sfat, în frunte cu dl Dr. Mihu, ca prin pertractările lor cu înțelepciune conduse, să nu lase ca politiciii unguri să ajungă a avea acest scut de apărare al lor în fața celor ce le-au cerut să încerce o împăcare a neamurilor nemaghiare și în întâia linie a Românilor!

Că nouă ni-să pare toată pornirea asta de «împăcare», nici mai mult nici mai puțin, decât o cursă, în care căzind fruntașii poporului român, politica viitoare a acestui popor să sufere trei rane grele, din cari să singere poate zeci de ani, până să se mai poată tămădui! Acele rane ar fi:

1. Să putem fi arătați în sus, spre Viena, ca niște răzvrătiți și oameni primejdioși,

cu care e păcat a mai sta de vorbă, ori a te mai înduioșa de țipetele de durere ale lor!

2. A sămăna zăpăceală și zizanie în sinul însuși poporului nostru! Dacă adevărat dnii Dr. Mihu și Archiereii ar arăta ministrilor, că acest popor s'ar mulțumi și cu mult mai puțin, decât ce să cere azi în programul politic al partidului nostru național, atunci politiciii maghiari ar folosi acest lucru, pentru a trezi în poporul nostru credința, că politiciii săi naționali de până acum, sunt niște pușcă 'n lună, cari îl poartă pe popor după cai verzi pe păreți! Că, uite, oamenii «serioși», ca cei chemați acum la sfat, cer cu mult mai puțin pentru a mulțumi pe Români!... Ca să fie apoi spargerea între Români și mai mare, și numărul celor ce să rup de deputații naționaliști, tot mai mare!

3. Pertractările lui Héderváry pot trage după sine și o răcire între Români și aliații lor de până azi Slovaci. Că nu vedem în sfaturile ce să poartă, nici să aude, că ar fi chemați și fruntași Slovaci la vorbă. Românii nu trebuie să uite, că ei, în lupta lor, au avut mult folos moral, întăritor de suflete, după întovărășirea cu poporul frate de suferințe slovac. În sfaturile puse la cale de ministrul președinte, ei au datorința a-și aduce aminte și de poporul frate în suferințe și în luptă slovac, și a cere, ca imblinzirile politice ce ar fi a se făptui pentru a face cu putință o împăcare în țară, să privească în aceeași măsură, și pe celelalte popoare nemaghiare! Numai cerându-o asta, ne arătăm oameni vrednici de tovărășia și de stima acelor popoare, cu care de multe-ori, sau într'una, va trebui să ne dăm mâna în lupta

pentru zmulgerea drepturilor noastre naționale! Să nu cădem în păcatul de a ne mulțumi noi cu ceva nisip aruncat nouă în ochi, cu fărîmături fariseești, pentru cari să ne perdem buna credință de tovarăși a celorlalte popoare apăsate din această țară, — căci urmările unei astfel de nesocotiri a credinței de soți de luptă, ar putea fi foarte neplăcute, prin vremi, pentru noi!

Să fim cu ochii în patru. Să băgăm de samă, ca atunci când credem că pertractăm de «binele» poporului nostru, să nu ne prindem în întreite curse politice, din cari numai cu uriașe greutate și cumplit sîngerăți să ne mai putem zmulge, după ostenele de ani și ani...

UNELE—ALTELE

Dr. Mihu și Héderváry-Tisza..

Să scrie, că dl Dr. Mihu, deși cel dintîi chemat la sfat de ministrul Héderváry, a pertractat cu el și cu Tisza numai cu grai viu.

Părerile lui Tisza sunt cunoscute. El a spus că nu recunoaște un partid național român și nici macar unul „moderat” (mai blînd), îndată ce e român! Românii facă ca Sașii, aleagă-și deputați, cari să între în unul din partidele politice maghiare, și în sinul acelor să lupte pentru ușurarea sorții poporului lor, dar nu ca partid deosebit!.

Dl Dr. Mihu, în pertractările sale, ci-că a izbutit a încredința pe dl Tisza, că împăcarea celor două națiuni să poate face și lăsîndu-se în ființă partidul național românesc, sau, mai bine zis, numai cu acel partid!

Incolo dl Dr. Mihu nu s'a grăbit a așterne dlor Tisza și Héderváry nici un „Memoriu” (plan în scris) asupra felului cum s'ar putea face împăcarea, ci dsa dorește ca însuși, precum și cei doi bărbați politici maghiari, să aște și părerile altor fruntași ai neamului, și numai cu conlucrarea chemată a acelor, să facă mai tirziu un plan de înțelegere.

De aci, să vede, zvonul, că la toamnă, urmîndu-să consfăturile

de acest fel, vor fi chemați la ele și deputații nostri naționali, și să vor asculta și părerile lor.

Memoriul Metropolitului.

Mult mai puțin precaut decât dl Dr. Mihu, să vede a fi fost I. P. S. Metropolitul Meșianu, chemat după dl Dr. Mihu la sfat politic cu Héderváry și Tisza.

Intîi și întîi I. P. S. Sa a primit prea mulți redactori la povești și aceia îi pun în gură cuvinte, pe cari lumea românească i-le ia în nume de rău; că pe drept ori pe nedrept încă nu e destul de limpezit. Așa între alții a primit pe redactorul unei foi din Viena, „Neue-Freie-Press”, căruia I. P. S. Sa i-ar fi zis:

„...Singura mea năzuință e, să restabilesc pacea între partidul național român și guvern, pace care a fost tulburată în timpul din urmă! (Ba de cînd s'au pomenit guverne ungurești, I. Prea Sfinție!). Lupta noastră în po-triva puterii ungurești, așa după cum e plănuită de unii oameni cu creierul inferbîntat, n'o să aibă nici un sfîrșit bun! Cu teroarea (băgarea de spaimă) n'o să ajungem la nimic, ba suntem chiar datorii să netezim pacînic căile înțelegerii și am nădejde că vom și izbuti în multe, spre mulțumirea amînduor părților...”

Sunt aci multe cuvinte, cari pot fi așa de rău tilcuite, încît trebuie să tragem la îndoială că au fost rostite de P. S. Sa. Telegraful le și desminte ca „necorăspunzînd” adevărului, dar nu arată cum dar' au fost zise?

I. P. S. Sa a așternut apoi dlor Tisza Héderváry și un „Memoriu”, (plan în scris), că în ce fel își inchipue împăcarea și cu ce preț să poate face aceea. Iar în Memoriul seu, Metropolitul dela Sibiu să vede că a scris și lucruri ori a formulat cereri, cari nu sunt cu destulă grijă și cumpenire puse pe hîrtie, căci altfel nu ne putem închipui, de ce dl Dr. Mihu, care pe-trece acum la băi în străinătate, aflînd de cele scrise în „Neue-Freie-Press” și de Memoriul Metropolitului, a trimis „Tribunei” la Arad următoarea telegramă:

„Rog a nu fi identificat cu afirmativul memoriu al metropolitului Meșianu și nici cu declarațiile I. P. S. Sale din „Neue-Freie-Press”

Dr. I. Mihu.

Ceea-ce tradus pe înțelesul tuturor înseamnă: Nu mă socotiți a ști despre Memoriul Metro-

litului și a fi de o părere cu toate cele ce vor fi în el, precum nici de o părere cu cele ce Metropolitul le-a spus gazetarilor dela „Nene Freie Presse“!

„Gazeta Trans“. În un număr al seu mai nou face descoperirea, că Metropolitul Mețianu ar fi fost împresurat de mulți șpioni ai guvernului, anume de Brote, Mangra, și alții, cari au umblat pe la Sibiu, și s'au sfătuit cu bătrînul Archie-reu, cine știe ce. Dar are nădejde că nu-l vor putea prinde în cursa lor cea lăpădată de politica cinstită de neam.

Dorim și noi că I. P. S. Sa să poată alunga aceste duhuri ale lui Tisza din jurul său, și „Neue Freie Presse“, și temerile că în Memoriul I. P. S. Sale s'ar afla lucruri de cari oameni ca di Dr. Mihi să fie șiliți a să lăpăda, — să fie deplin desmintite.

„Telegraful“ publice autentic răspunsurile pe cari I. P. S. Sa le-a dat ziaristilor aceluia, și lumea va putea fi ușor dumerită, ori să vadă că are temeiul a fi neliniștită.

Ce crede Metropolitul Mețianu despre împăcare.

Un ziar din București, „Seara“, are un trimis (correspondent) la Budapesta, și acesta a cercetat pe I. P. S. Sa Metropolitul Mețianu cînd a fost de curînd la Pesta și i-a pus unele întrebări privitor la mișcarea de „împăciuire“ la care e chemat să iee parte și I. P. Sfinția Sa. Iacă ce răspuns a dat Metropolitul la întrebările ziaristului:

— Vă rog, Excelență, — a întrebat ziaristul, ce e drept din zvonurile răspîndite, că capii bisericii ar fi chemați la o consfătuire în scopul unei împăcări între Români și Unguri?

I. P. S. Sa a răspuns: Adevărul este următorul: Guvernul are de gînd să pornească o lucrare de împăcare. Pentru ajungerea scopului, contele Héderváry a chemat la sine pe di Mihi, ca să iee știri asupra cererilor și așteptărilor Românilor în cazul unei împăcări. Alegerea persoanei cu care să pertracteze, n'ar fi putut fi mai fericită, căci di Mihi să bucură de cea mai mare încredere atît din partea noastră, cît și din partea tuturor Românilor. Cu drept cuvînt di Mihi joacă acel rol între Români, pe care contele Tisza îl joacă în partidul guvernamental. Di Mihi neocupînd nici o slujbă, este de tot neatîrător și este cunoscut ca unul dintre cei mai de valoare dintre ai noștri. De aceea noi vom sprigini din toate puterile lucrarea dlui Mihi.

— Credeți, I. P. Sf., că acum este clipa potrivită pentru reușita unor asemenea încercări? — a întrebat apoi gazetarul.

I. P. S. Sa: Eu, drept să ți spun, nu cred ca aceasta să fie clipa cea mai potrivită, dar guvernul acum caută să cerceteze terenul. În Septembrie are de gînd să concheme o altă sfătuire, la care vor lua parte capii bisericii, apoi reprezentanții (aleșii) adevărați ai poporului român, adacă deputații, și mai mulți alți fruntași români, cari apoi cu toții vor dezbate în mod serios întrebarea împăcării.

— Corespondentul: Dar ce vedere împărtășește contele Héderváry în treaba împăcării?

I. P. S. Sa: Contele Héderváry pînă acum nu și-a dat părerea în treaba aceasta. El numai întrebă și nu dă nici o deslușire asupra vederilor sale. Dar ținuta lui foarte binevoitoare, ca și unele cuvinte, îmi formează credința, că că el ar fi gata să facă chiar și oarecare jertfe în folosul cauzei.

— Coresp. Ce punct de vedere mărturisește I. P. S. Voastră în chestia împăcării?

I. P. S. Sa: Eu doresc din toată inima o împăcare cinstită; condițiunile (punctele de învoială) acestei împăcări, încă nu le cunosc, și nu pot să mă declar asupra naturii lor.

— Coresp.: Aveți nădejdea că pertractările (sfătuirile) vor ajunge la un sfîrșit mulțumitor?

I. P. S. Sa: Eu nădăjduesc că da, atîrnă însă atît de ținuta bărbăților noștri, cît și de aceea a capilor partidelor maghiare. Foarte ușor să poate însă întîmpla, ca șovinismul încordat al unei părți, să strice totul!

Sobolii.

Nu mai încapă îndoială, că guvernul lui Héderváry-Tisza, e mai isteț ca cele înaintașe lor, în a trage pe sfoară pe Români. Cei de pînăci făceau politica »moderată« și guvernamentală pentru Români, cu Moldován Gergely, care scotea »Ungaria« lui proastă la Cluj. Héderváry și-a căutat alți politici de porunceală, alte pene simbriașe și le-a găsit în Mangra, Slavici și Brote! Slavici și Brote, tribunii de pe vremuri, cari tunau contra »Telegrafului Român« și a politicii lui »moderate«, azi, înțelepțiți, scriu pe întrecere articli în același Telegraf, nu moderat ca Telegraful, ci mameluțește de tot, ca »Ungaria« lui Gergely! Iau ei peana din mîna lui Gergely, și, de bună samă, și subvenția din punga guvernului dela Pesta! Nenorociiți și ticăloșiiți! »Ungaria« va apare în curînd, sub alt nume, nou, și cu Slavici-Brote-Mangra în frunte. Dar tot »Ungaria« va fi, și acești domni toți trei împreună, tot un — Moldován Gergely!

După alegeri.

Jidovirea sufletelor...

Primim următoarele șire:

„Dle Redactor! Ați scris despre unii și alții din vînduții noștri frați, cari, în acest cerc cu bunii Români, al Orăștiei, s'au dat lui Farkas, că la unii, colo și colo, li-s'ar fi tăiat prunii, ori li-s'ar fi făcut alte pagube. Ați fost de bună credință. Dar nu e așa! Eu bănuiesc cu totul altceva. Și mi-se pară că bănuiala mea e cea care arată adevărul! Poporul nostru e mult mai blîndoc, mai lasă-mă-să-te-las, decît ca să-și răzbune asupra păcătoșilor din sinul său. Eu am simțit altceva:

„Lucrul e pus la cale! Anume fiindcă alegerea dela Orăștie e atacată la Curie, tot din tabăra vîndătorilor s'a pus la cale tăierea de pruni în cîteva locuri, urmărînd dublu scop:

„Întî dau de știre lui Farkas, că li-s'au tăiat prunii, și dragul lor idol tăiat împrejur, trimite știrca la Curie, ca să vadă juzii ce oameni răi sunt Valahii dela Orăștie, pentru a-i infuria ca să nu strice alegerea cea murdară a lui.

„A doua: cei cu prunii tăiați, chiamă de prețitor pe inspectorul de pomi, om de-o pînură cu ei, și acela le prețuește tot pomul în cite 40—50 coroane, ba în sute de coroane, și apoi acest „biceu“ îl duc la Farkas și-i zic: Pîdește! Și Farkas le va plăti sute, la unii mii de coroane, pentru citeva altoi, ce ar fi fost vrednice 10—20 coroane una!

„Nu vă miroasă a usturoiu, a speculă murdară jidovească tot lucrul, dle redactor?

„Mie unuia da. Toată istoria cu prunii îmi e numai o tristă dovadă mai mult, că nenorociiții noștri frați, cari s'au apropiat odată de jidovii ce ne strică, să molipsesc în chip îngrozitor, să jidovesc sufletește cu totul, ajung niște ciurmați morali în mijlocul poporului nostru pînă aci curat și cu știre de Dumnezeu!...“

* * *

A căzut, precum să știe, și Vasile Goldiș în puternicul cerc dela Radna. Vasile Goldiș, un cap luminat, o gură de aur, o inimă mare românească și n'a căzut pe urma nelucrării sale. Că cu luni de zile înainte a făcut ce n'au mai făcut alții: s'a dus din sat în sat, dela om la om, în casa fiecăruia. Și îl ascultau oamenii cu gura căscată, că le vorbea ca un inger. „Să te trăiască Dzeu, Domnule! Dar pînă omul era încă cu gura căscată de însuflețire pentru minunatul domn român, intra repede după el în casă ovreiu!, ori alt corteș murdar al grofului Tagányi și iute îi astupa gura căscată a omului, cu — o bancuță de hîrtie, de 10, 20, ori și de 100 cor. și-i zicea: »Uite mă omule, la asta, și apoi cască-ți gura și vezi ce' mai frumos: vorbele de inger ale domnului aceluia, ori ce-ți dau eu, fără vorbă?« Și sute ba mii de Români au rămes buimăciți de cap și stricați de minte la vederea ochiului lucitor al dracului, și uitînd pe cel cu graiu de inger, s'au dus, hoțește cu capu'n pămînt, după trimisul lui Satan, — și luminatul Român Vasile Goldiș, să văzû căzut, prin voturile înșiși fraților săi rătăciți!.

Au fost însă mulți, cari nu s'au clîtinat în tîria inimii lor, ci au stat ca leii, neclintîți pe lîngă dreptul acestal între acești minunați frați, care mai bine au voit să fie cu un Goldiș la pierdere, decît cu păgînii și vameșii lui Tagányi la cîștig, — a fost fi foarte vrednicul primar George Lericu din o comună de lîngă Radna, care tăiat s'ar fi dat, pecetea de primărie în Murăș o ar fi tipat, dar de Goldiș nu s'ar fi lăpădat!

Acestui brav frate țaran i-a scris după alegere dlui Goldiș, următoarea scrisoare în »Tribuna« din Arad. Dăm și noi aci scrisoarea, și apoi în alt număr, vom reveni asupra ei. Iată-o:

George Lericu

dela Vasluis Goldiș.

Dela Arad, de departe, îți scriu, George, Ție carte.

De chipul Tău nu pot scăpa. Te văd treaz, Te văd în somn. Seara, cînd mă culc, vorbesc cu Tine și dimineața, cînd mă trezesc, Tu stai lîngă patul meu și mă privești cu ochii Tăi vecinic zîmbitori, cu fața Ta palidă, tăiată din chipul lui Horea.

Sunt acum patru ani trecuți, de cînd Te cunosc. Atunci nu erai primar, dar ai dus satul Tău întreg la urnă pentru steagul națiunii noastre și nu ai lăsat dintre sătenii Tăi nici un suflet să-și vîndă singele și neamul.

Ești sărac, George, știi. Dar vezi, mie Tu'mi ești mai scump decît Împăratul cu toate bogățiile lui, că tu porți în sufletul Tău toată visteria nemărginitei iubiri pentru neamul Tău și Tu nu cunoști altă mărire, decît mărirea de a sluji națiunii românești.

Vuzînd puterea Ta sufletească asupra fraților Tăi, stăpînirea Te-a așezat primar crezînd că așa Te vor prinde în mreaja lor drăcească și te vor face dușman singelui Tău, ca pe atâți alți primari proști și ticăloși.

Dar' nu ești tu făcut din neamul blăstămat al trădătorilor, ci plămădit este sufletul Tău din viața cea tare a lui Traian și a viteazului Decebal.

Cînd iarăși s'a apropiat ziua cea mare a marturisirei de credință, Tu George Lericu, primarul Troășului, ai eșit cu iubire întru întîmpinarea mea, care purtam steagul națiunii noastre românești și am plecat la luptă, pentru deosebirea neamului nostru oropsit și nefericit.

Și cînd prin satele împrejmuite de păduri lîngă bisericuțele de lemne vorbiam fraților mei durerile de veacuri ale neamului nostru prins în lanțurile dușmane, ca prin minune Tu George, răsăria pe vre-o cărare și Te-ai așezat drept lîngă mine tăcut și serios mărturisînd credința învățăturilor mele.

Văzînd purtarea Ta românească, fibirăul Te-a chemat la poruncă și Te-a întrebat, pentru ce mă urmezi? I-ai răspuns, că mă iubești și crezi în mine și pentru aceea mă urmezi, Te-a trimis acasă. Dar' acolo Te așteptau zbirii păgâni. Te-au prins în ziua mare cu înșălăciune și Te-au dus între suliți la Șovîrșin, iar cînd se învâlăuia ziua cu noaptea au început să Te bată și Te-au bătut peste obraz și trupul Tău l-ay chinuit.

Auzid vestea îngrozitoare toată ura din lume s'a împetrit în sufletul meu și am alergat la fibirăul cerîndu-ți să Te sloboadă. Mi-a zis, că ai săvîrșit fărădelegi. Văzîndu-mă însă tremurînd de minie, s'a dat un pas îndărăpt și mi-a făgăduit, că în ziua alegerii Te va aduce la Radna.

Și Te-au adus între suliți ca să Ți îndeplinești cel mai sfînt drept de cetățean în această țară poreclită »constituțională«. La o nouă întrevenerie din partea noastră Te-au eliberat.

Eram între frații mei, cari cu toate grozăveniile săvîrșite împotriva noastră totuși au avut tîria și cinstea sufletească să rămână credincioși singelui lor și națiunii noastre românești.

De-odată Te zăresc din depărtare apropiîndu-te în mers lin spre noi. Te văd rupt de suferință, ochii tot zîmbitori, dar fața Ta atît de palidă altădată, era acum toate rănită de palmile fiarelor păgîne.

Nu'mi zici nici un cuvînt. Mie mi-a stat graiul. În neșire Te cuprînd în brațe și sărut obrazii Tăi răniți de câinii turbați. În această dureroasă sărutare am simțit, cum sufletele noastre, sufletul meu și al Tău, Gheorghe, s'au legat în iubire nedesfăcută pînă și dincolo de mormînt.

Dela Arad, de departe, îți scriu Gheorghe, Ție carte. Slăvite să fie suferințele Tale pentru neamul românesc.

Prigonirea tricolorului.

Nu mai încapă încoială, ne apropiem tot mai mult de „pacea“ cu Ungurii. Semnele de „pace“ ni-le dau așa de viu — gendarmii, prin purtarea lor față de tot ce e semn vădit de românism! Iată numai câteva din cele mai nouă dovezi de „împăcare“ ce ni-au venit nouă la cunoștință:

I. Dna Dr. Vlad, osîndită pentru tricolor. Pentru că a purtat brîu tricolor în Bobilna, la casa sa, dna Anuța Dr. Vlad a fost dată în judecată înaintea judecătoriei de cerc din Gogoagiu. În 9 August avut loc pertractarea. Dna Dr. Vlad a fost aparată Dr. I. Margita. *Judecătoria a osîndit-o la două zile arest și 40 coroane în bani.*

II. În 9 Iulie a fost la Orăștie tirg de țară, suplinitor al tirgului din 2 Iunie stricat prin alegere pusă pe acea zi. În această zi lumea românească a rămas adînc scandalizată de purtarea gendarmilor din Orăștie, care, dacă poporul să poartă pacinic și cinstit, încît ei n'au lucru cu ținerea „ordinei publice“, — apoi au început a să lua după oameni prin tirg și a le tăia băierile dela străiți, dacă acelea erau țesute din colori cari băteau mai tare în colorile românești! Un om avea bairă la străiță țesută din lînă cam tricolor, deși nu adevăratele colori românești, iar la capăt avea ceva ciucuri verzi, și tot i-au luat-o. Dacă li s'a spus: doar uite are și verde, semn că nici n'a avut gînd să poarte tricolor ca demonstrație națională, au răspuns: de ce nu l'au cusut între celelalte colori!.

Adecă, mă rog, ei provoacă, ei ațîță mulțimea, o cheamă par'că la scandal, la sfîrșitul răbdării, — în loc să păzască buna pace!

III. Din Olpret ni-să scrie:

„În ziua de Ispas, inimosul tînar agronom Dl Gheorge Radovan, care este aplicat în moșia Dlui Dr. Ioan Vajda-Voevod, a purtat un brîu tricolor. Văzîndu-l harnicii apărători ai patriei, l'au provocat să iee brîul jos. Nefăcîndu-le pe plac, l'au amenințat cu bătaie și închisoare.

Auzînd tineretul din sat despre cele întîmplate, au rugat pe dl Radovan să le cîștige și lor mîndrul tricolor. Dl Radovan, le-a spus ce urmări poate avea purtarea tricolorului, la ce tinerii și-au arătat stăruința lor nestrămutată, de a-l avea!

Atunci le-au comandat din Blaj doritele brîne.

Îndată ce au sosit, vreo 50 feciori și fete sau împodobit cu ele, chiar în ziua de sf. Ilie, la tirgul de țară. Ba l'au cerut și alți fecior străini, și tineretul din Olpret le-au dat bucuros.

Lucrul acesta nu l'au putut suferi împănații, ci au mers unde era un grup de tineri cu dl G. Radovan între ei, provocîndu-l să-l dea jos. Unii l'au dat, alții s'au codit. Văzînd lucrul acesta, împănații s'au infuriat și între: „az istenit!“ au luat din mijlocul celorlalți pe inimosii tineri Augustin Petiș, Flore Ciubănean și Iuonuc Pop, isteți tineri din sat, și împreună cu conducătorul lor dl Radovan, i-au dus la casarmă. Aci toți 3 tinerii au declarat, că la rugămintea lor li-s'a adus tricolorul nefiînd siliți de nimeni să-l poarte și numai din curat simțului

național au făcut ce au făcut! Iar spre năcazul mai mare al jandarmilor, dl Radovan nu a vrut nici de cum să vorbească ungurește, ci le-a spus că nu știe ungurește și că numai românește va vorbi! Afară de aceea nici unul din ei nu au vrut să ia tricolorul jos, ci au fost siliți jandarmii să-l zmulgă de pe pâlării precum și brîul dlui Radovan.

Eșînd ei afară din casarmă, tot satul li aștepta, aclamîndu-i cu însuflețire și cerînd cu toții frumosul tricolor, zicînd că: de vom merge la temniță, să mergem cu toții, nu numai 3—4!

Văzînd împănații însuflețirea cea mare, au împraștiat mulțimea cu forța, iar pe harnicul și cinstitul măestru Toader Săbădaș, l'au bătut până la sînge pentru-că nici el nu a vrut să vorbească ungurește, cînd s'au răstit cătră el. Faptul acesta de o sălbătăcime aziatică s'a arătat la mai marii lor din Cluj.

Și, în urmă, cine au făcut toate acestea? Jandarmul și patriotul Jobb Györfy Miska, fost oare cînd Nicolae Muntean, român de naștere, care în tot cazul își arată „hazafisagul“ întîi trecînd la reformați, apoi maghiarizîndu și numele și în urmă prigonînd tot ce e românesc!.

Cu lucruri de acestea jandarmii nu vor năbuși simțul nostru național, ci îl vor întări!

Expoziția de jocuri în Ibașfalău.

Rar ni-se dă să vedem deodată 10 cete de Românași jucători din 10 comune, bătînd pămîntul în tact vioi și ușor, cum am văzut-o mulți la 24 Iulie st. n. în Ibașfalău (Elișabetopol, pe Tîrnave).

S'a putut vedea aci foarte deosebite jocuri populare de-ale noastre, s'au admirat feluritele porturi, și s'a auzit alese strigături (chiuituri).

La 4 ore d. a. s'a început expoziția. Ca grup I. Intră: Călușerii din Șaroșul săseșc. Au jucat frumos „Călușorul“ și „Bătuta“ producînd-se și cu cîntări. A II-a e ceata de Românași din Lăslăul român, costumați așa simplu ca la ei în sat, cu pâlării, cu tipici (ghete) — nu opinci, căci nu se poartă acolo. — Singur brîul cel roș așăzat pe umeri, ieră ceva lux pe ei, primit și acela dela comitetul aranjator. Au jucat cu bravură „jocul de băț“ (bîță), cînd mai lin și măestros, cînd mai aprins și apăsăt, după cum li fermeca, cei doi țigănuși negri cu arcușul lor. III. Urmează cei din Valchid costumați de paradă; ca și cei din Șaroș, joacă iscusit „Bătuta“ și „Romanul“ producîndu se și cu cîntări. IV. Vin la rînd Călușii din Ernea săsească (căreia nu știu de ce-i mai zice să se ască, că e românească curată!) Aceștia parecă voiau să salte numai în aer așa își purtau bețele (bîtele). Au jucat originalul „joc de băț“, încă mai vioi și mai cu foc, ca Lăslăenii. Imbrăcămîntea lor simplă. Ca grupa V. Intră Călușerii din Șmig — iarși original costumați — sdraveni și voinici „Tîrnăveni“; sunt între ei chiar bărbați însurați, dintre cei mai iscușiți jucători ai satului, anume veniți aici la expoziție, să facă cinste satului lor. S'au aruncat ca niște năzdrăvani, gîndeai că acum, acum, creapă pămîntul sub talpele lor, așa-l frămîntau, apoi iarși să slobozeau

mai lin și apoi să avîntau pe bețele lor sdravene, de credeai că pleacă în zbor!... Iar cei doi țigani „cărbune“ — își lungiau gîturile pe diplă zicînd cu foc, numai cînd un român voinic din căluți, zdravăn, cît un brad, cu părul lung chiuia; — atunci „haraminele“ ziceau, Inchi-deau ochii și o rupeau și mai cu foc. Grupa VI. Vin la rînd cei din Cerghidul-mare, 8 băieți binefăcuți cu bîte puternice avînd la capăt cite-o săcurice de oțel. Au jucat dibaci „jocul de băț“, lin și voinicesc de pe Murăș. Imbrăcați cu cioareci de lână, cu cămașă, la guler cu pui roșii, ca pe Murăș, pâlării înalte cu berții late de cinci degete. În loc de peană aveau în pâlării cite-un mănunchiu zdravăn de flori, calapăr și izmă creață. Grupa VII. Sunt călușerii din Geacăș, băieți oacheși, mărunți, indeșați, dar ușori. Costumați original, „cheptarele“ (pieptare) nu lipsesc de pe ei. Au jucat cu avînt și mare dibăcie „jocul de băț fecioresc“. VIII. Să produc foarte bine cei din Sighișoara cu interesantele jocuri „Hodoroaga“, „Pestelul“ și „Zdrîncănița“. Imbrăcămîntea iarși de lux. IX. Chipeși și zdraveni feciori, ca cei din Mediaș rar să mai vezi; unul ca altul. Păcat numai, că nu au fost imbrăcați original. Au jucat foarte corect „Călușorul“ „Bătuta“ și „Banul Maracine“. Imbrăcămîntea luxoasă, dar cu gust. Străinilor indeosebi au plăcut mult. Premiul întîi l'au luat aceștia. X. Bîrghișul, iarși s'a produs bine jucînd tare cum să cade „Călușorul“. Costumul iarși de paradă. Al doilea premiu l'au luat aceștia. Apoi Cerghidul-mare, Șmigul, premiu: de cite 40 cor. Afară de cel dintîi, care a fost de 50 cor. Toate cetele a fost răsplătite cu ceva premiu și nime nu s'a depărtat neîndestulit acasă.

După sfîrșitul expoziției a urmat joc până la dimineață. Iar oaspeții au dus cu sine amintiri frumoase, dela aceasta expoziție — datorită în mare parte inimosului Român dl Dr. A. Morariu, avocat și sfătuitor bun al poporului din jur.

Sighișoreanu.

Arma la picior!

Toată istoria omenirii nu e, decît un lung șir de crîncene războaie, un lung șiroi de sînge omenesc, vărsat une-ori pentru vre-o femeie frumoasă, scurs pentru mîndriile une-ori ușoratică ori țîntele îndrăznețe ale Domnitorilor. Chiar și în treburile de cel mai curat bine obștesc, ce-au slugit drept pîrghii pentru războaie, a fost la urma-urmelor îndemnul, vre-o tăinuită țîntă a Domnitorului.

Și cît sînge nu s'a vărsat pentru țînte păcătoase, și cite rfuri de bani nu s'au aruncat pe gîrlă pentru un gînd îndrăzneț! Firește, toate acestea să potrivesc numai cînd un neam începe războiul din o îndărătnicie, ori lăcomie urită, mînat de dorul de a-și mări marginile împărăției și de a subjugă un alt neam, a cărui împrejurări de viață sunt mai vitrege. Cînd însă un popor amenințat în ființa sa ca neam, își cere drept la viață și pentru apărarea ori cucerirea acestui drept prinde arma și varsă sîngele, atunci lucrurile iau altă înfățișare, au altă îndreptățire!

Dar pentru altceva am făcut amintire despre asta. Sunt 18 ani, de cînd o parte a fruntașilor națiunilor mari, chibzuesc, cum ar

face să scărițeze numărul cel uriaș al armatelor și să statorească niște măsuri, ca războaiele, cît să poate să se încunguiască. Și de 18 ani de zile să strînguesc bărbații cei mai de preț ai națiunilor mari în deosebite orașe din deosebite țări și să sfătuesc, cum ar putea să facă țările, să se lapede de gîndul, că numai prin războiu poți asigura neatîrnarea ta! Și acești apostoli ai unor vremi ce nu vor să vie încă, spriginesc părerile lor, frumoase de altcum, cu atîtea dovezi grele, încît omul pentru o clipă stă și să gîndește, că zău ce mare prostie e și războiul! Să trimiți tu adecătălea sute de mii de vieți tinere în gura gloanțelor ucigătoare, să arunci tu sucii vieții tale, bogățiile cele multe în vînt, pentrucă două popoare nu să simt bine una lingă alta! Dar asta nu-i totul! Să lași departe de locul de luptă părinți îmbătrîniți în lacrimi, surori ce și omoară inima cu plînsul, iubite ce-și perd rostul lucrului și întreabă vîntul de sară, de nu te-a văzut cumva prin cele vîgăuni stîncose, prin cîmpii stropite cu sînge și sânătos ești, ori „doctorii în carnea ta adîncă brazdă taie!“

Sunt vre-o doi ani, de cînd lupta celor ce s'împotriva războiului, luase o întindere foarte mare. Toate țările își trimiseră bărbați de mare trecere la adunarea pentru pace, ce s'a ținut atunci la Haga. Și au răsunit în aceea adunare atîtea vorbe frumoase și s'a scris atîta pe socoteala acestei adunări. Marea scriitoare germană Berta Suttner dă la lumină cartea sa „Die Waffen nieder!“ „Armele jos“, în care ne zugrăvește cu o mare putere urmările rele și ajunge la încheerea că puneți jos armele!

Gîndul acesta străbate însă foarte încet în capetele diplomaților și a conducătorilor politici ai statelor, și trebuie o luptă încordată până cînd poți face pe cite unul de aceștia să n'ăleagă, că da, ar fi vremea să se facă ceva și în privința aceasta!

Pentru nimic nu să cer atîtea cheltueli într-o țară, ca tocmai pentru susținerea armatei.

Să nu mergem mai departe, decît la țara noastră. Numai în zilele trecute să văzu că dieta țării trebu să voteze un nou împrumut de 560 milioane, că-i trebuie guvernul pentru cel mai nou fel de vase de războiu și pentru alte trebuinți militare.

Toți bagă de samă că armata prea apasă greu asupra țării, dar ce să faci, fiecare stat își sporește armatele, căci zadarnic strigă toți „mai încet cu mobilizarea“, cînd în taina ei înșiși, mereu fac aceea, ce strigă în gură mare, ca să nu facă — alții.

În anul acesta adunarea de pace s'a ținut în orașul Stockholm și văzînd oameni păci, că munca lor nu prea dă mare rod, s'au sfătuit, ca să pornească pe altă cale, și vreau să ajungă la țîntă făcînd sufletele oamenilor mai bune, mai blînde. Și iată cum o vreau:

Să crească, din școală deja, băieții așa, ca ei să fie miloși față de tot ce-i slab și amărit, începînd aceasta milă a lor față de dobitoace, și dela ele mergînd mai încolo. Prin asta cred că vor putea să dî în sufletele copiilor simțiri mai alese, așa ca și cînd vor fi mari, bărbați, să fie pătrunși de simțămîntul, că mai mult bine poți face omenimei în pace, răspîndînd lumina, de cît în războaie răspîndînd — moarte și pîrjol.

NU PIER ROMÂNII!

Numărătoarea oficioasă arată, că dintre Români nu pier mai nimic prin maghiarizare! — Ungurii nu ne întrec în spor!

Faurii politice maghiare, au de înghițit pilule amare.

Prin chiar numărătorii lor oficioși (statistica) din Budapesta, au scos zilele astea la iveală, prin adunare de cifre (numeri) din toată țara, că — *Românii nu pier și nu să prefac în Maghiari nici decît!*

Intr'adevăr numărătoarea oficioasă a adunat la un loc toate socotelile despre sporul neamurilor în țara asta dela 1900 până la 1908, așadar pe 8 ani de zile. Și ei fac adunarea asta de cifre indeosebi cu gândul, ca să vadă în ce fel s'a sporit în vremea asta nația ungurească și în ce fel celelalte nații din țară?

Și din acea adunare de numeri, iacă ce iese la iveală:

În cei 8 ani pe care e făcută socoata:

Ungurii au sporit cu 10 la sută. Adecă fiecare 100 de Unguri ce erau în 1900, la 1908 crescuse la 110.

Celelalte neamuri *nemaghiare*, la olaltă socotite, în toată țara, n'au stat nici ele pe loc, ci au sporit și ele cu aproape 9 la sută (8.60). Așadar nu chiar așa tare ca Ungurii, dar aproape ca și ei!

Mai scoate la iveală această numărătoare, că sporirea ungu-rilor vine de-acolo, că mulți dintre Nemți (Șvabi și Sași), apoi dintre Slovaci și Ruteni, mai ales dintre Ruteni, s'au contopit în națiunea maghiară, — dar, zice vestirea statistice, *dintre Români așa de puțini s'au contopit în Maghiari, că nici nu să poate lua în samă numărul lor!*

Pentru noi această mărturisire a numărătoarei oficioase, e de foarte mare preț. Iacă de ce: Ea ne arată nu numai aceea, că nici nu să simte, așa de puțini dintre noi își întorc pielea pe dos și să dau de Unguri, — ci printre șire ne spune mult grăitor: că mare e puterea de viață a acestui neam și tăria lui de împotrivire la politica de maghiarizare, cu care să zbat conducătorii acestei țări acum de zeci de ani de zile!

Căci atunci când ea recunoaște că abia să simte ciți dintre noi pier, și când arată că sporul nostru e cam 9 la sută pe când a lor cam 10 la sută, — atunci, de-ar fi nefățărîtă, nemincinoasă, acea numărătoare ar trebui să mărturisească singurul adevăr, că *sporul nostru e de 10 la sută și al lor de 9!*

Căci cine nu știe cum să fac la noi numărătorii oficioase? Să fac așa, că pe ciți știu vorbi mai bine ungurește, pe

toți îi pune la răvaș ca — Maghiari! Că nu întrebă de ce neam ești?, ci: pe care limbă o vorbești mai bine, mai cu plăcere? La întrebarea asta mii și mii de studenți români de prin gimnaziile de stat răspund: pe cea maghiară... Și atunci ei îl scriu la cei-ce țin mai mult la limba maghiară ca la alta, deci îi numără ca — Maghiari, deși e o minciună acest lucru.

Tot așa pe toți Românii încăpuți ca ceva scriitori prin cancelariile cutari, dimpreună cu toate familiile lor, îi numără ca Maghiari. Pe honvezii de sub arme, prin întrebări înțepate, tot așa.

In acest fel, cu totul mincinos, scot ei apoi spor mare în cumpăna națiunii maghiare, și „contopire“ din partea națiunilor nemaghiare.

Pe când dacă de această armă a minciunii, statistica nu s'ar folosi, apoi, repetăm, ea ar trebui să scoată la iveală, că nemaghiarii, indeosebi Românii, sporesc cu mult mai tare în această țară, ca ei, Ungurii!

Prinde și din asta, Române, suflet în sufletul tău, crede în viitorul tău și în viața ta! Că, uite, Dzeu te-a înzestrat din fire cu putere de viață așa de multă, încît, cu toate meșteșugurile blăstămate ale unei politice ce tinde spre nimicirea ta, tu nu că te-ai stînge, dimpotrivă, dai, ca număr, mereu înainte, aproape tot așa de tare ca națiunea cea pe sama căreia numărătoarea mai rupe în chip măestrit și din numărul fiilor tăi! — Iar în cele culturale, sufletești, *încă nu stai pe loc!* Și sporurile în învățatură, în luminare, în deșteptare, sunt frumoase, și ele să măresc într'una! Și nu e departe timpul, când putea-vei să arăți, că și în cele sufletești ții pas aproape la fel cu înaintarea aceleiași națiuni!

Ascultă numai de propovedaniile luminaților tăi conducători naționali, și urmează îndrumările lor, după cari să sporești în învățatură și avere, și apoi nu te teme de furile politice năroade de maghiarizare! Că, uite, nici azi, când ești încă prea sărac și în lumină și în avere, nu te poate opăci în sporul tău alături de națiunea favorită de acea politică.

Dar mi-te în viitorul apropiat, când și puterile tale sufletești și materiale să vor îndoii! Atunci tu la locul întii vei fi

Nu pier Românii noștri! Dzeul neamurilor îi ocrotește!

Cercul Dobrei.

Dragi Dobreni dela 6 Iunie 1903, cum vă schimbarăți voi atunci porecla în renume! Și cu cîtă fală să bătea fiecare Român din acel cerc, că: „Sunt dela Dobra!“ Vi să dusesse numele pe toate aripile vîntului și vi-să vestea cu oarecare evlavie și să spunea: De-ar fi poporul nostru peste tot locul ca la Dobra, ferice ar fi de acest neam!

Dragi frați, pentru-ce au intrat alte simțăminte în inimile voastre? De ce s'a lăsat vâlul neguros al nepăsării, al desnădejdiei, apoi după ele al urei între frați, peste voi?

Ca eroi v'ați purtat la întia și a doua alegere dată în jurul dlui Dr. Vlad! Tot ca eroi la întia și a doua luptă dată în jurul dlui Dr. Rozvan! Că altul a fost declarat „ales“ și nu ei, asta n'a scăzut nimic din bunul vostru nume. Că nu ați căzut, ci vi s'a răpît dreptul, cu mișeia și cu sabia!

De ce acum această scufundare între voi? De ce uritele certe între cărturarii voștri?

E aievea dureros, ba chiar grețos, cum cîțiva fruntași umplu anumite foi cu invinuri, cît cu temei, cît fără temei, ponosînd cu totul bunul renume al Dobrenilor...

E adevărat că de data asta s'au purtat slab mai mulți alegători ca de altă-dată. Să vede că infringerile din trecut au obosit multe suflete mai puțin statornice, iar ispita banilor cu cari s'a lucrat la aceste alegeri, a mărit în această cădere de suflete. De stricatul popă birtaş, Popa Butoiu, s'au molipsit și alții, — dar toate acestea nu îndreptățesc, ca, după alegere, și cei buni, rămași încă la matca cinstită, să se iee la păruială cu inimi măchnite, pentru ca apoi altă-dată să fie și mai mulți cei cari să stee, desgustați, de-oparte. Nu e bine așa. Ci acum, datorită fiecăruia ar fi: a cerca să readucă la rînd șirele destrămate, prin muncă cuminte, prin tact, prin frăție, prin iertare! Că totul s'ar mai putea reface!

Iar în fața certelor necumînți ce să vîntură prin foi, e prea adevărat cuvîntul dlui asesor N. Ivan, fostul candidat, care scrie în „Tel. R.“ la adresa cercului seu următoarele:

»La căderea noastră, după părerea mea modestă, nu e nimene de vină altul decît eu, care mi-am susținut candidatura până la sfîrșit, deși mă încredințasem, că conducătorii sunt învrăjbiți și cu deplină neîncredere unii în alții.

Și vina mea e și mai mare, că nu m'am retras atunci, cînd unii preoți au ținut de bine să se adune la sfat în casa unui soț al lor — birtaş, ca să mă roage să mă retrag și se le deschid drumul spre a-și face de capl.

Am pus însă cînstea steagului mai presus de mîndria mea personală,

am ținut la disciplina de partid, și cu nesocotirea intereselor mele morale și materiale, am ținut lupta până la urmă!

»Sfîrșitul e știut, — am căpătat 150 voturi, și mai aveam, zice-se, în rezervă 30—40 voturi, învățatori, birtași și alți alegători, pe cari, din anumite socoteli ale lor, nu era bine să-i bagi în foc.

Aceștia, cu cei 120 Români cari s'au vîndut lui Hantos, și cu cei 17 cari asemenea s'au vîndut lui Moskovits, erau prea de ajuns, ca să avem biruința!

»Că oamenii s'au vîndut, e fapt — căci de dragul evreului nu i-a dat nimenea votull

A mai fost și sfînicia deregătoriei administrative asupra celor slabi de înger și asupra biraelor, fiitoarelor birae, asupra celor cu licenții și asupra acelor ce au legături cu oamenii stăpînirii dar, aceasta nu a putut face stricăciunile pe cari le-a făcut puterea banului, căci, bine înțeles, alegerea s'a cumpărat cu bani grei și mulți!

Deci în fața acestor fapte de corupțiune, înzădar vom invinul cînd pe unii, cînd pe alții! Trebuie să ne invinuim pe noi înșine, că nu știm și nu vrem, ori nu putem, disciplina poporul, — și ne lipsește organizația, fără care lupta dela început e pierdută, și să ne invinuim, că iertăm în mijlocul nostru gheșeftari și mișei cari demoralizează toate rîndurile noastre, și în temeiul licenței de circimărit țin prietenii întinse și legături ascunse cu dușmanii noștri, ca să-și umple pungile lor!»

«Cine are urechi de auzit, poate auzi!»

Spania în preajma revoluției.

Nu de mult dasem și noi de știre, că în Spania guvernul sprijinit de rege a adus o lege, în urma căreia cît de curînd vor fi închise vre o 240 de mănăstiri în țară. Fapta aceasta contrară năzuințelor catolice a produs mare roscobol în sinul preoțimei, care a cerut ajutorul papei pentru împedecarea unei astfel de legi, care țințește slăbirea papismului și a religiei catolice. Și papa a făcut tot ce i-a stat în putere, întii cu vorbă bună, mai apoi amenințînd că va ceti blăstăm (anatemă) asupra regelui și-l va scoate din sinul bisericii sale. Ci asta a fost oleiu pe foc numai. Guvernul s'a infuriat și mai mult și sprijinit de rege a luat măsuri tot mai aspre împotriva catolicilor și 'n întiul rînd a preoțimei, care cam adesea trecea marginile chemării sale. Ciocnirea dintre guvern și preoți s'a întetit mereu și acum țara 'ntreagă e răscolită și stă în preajma unei revoluții, care va clăti foarte mult cumpăna statului. Preoțimea și-a clătigat o partidă puternică în țară și a avut de gînd să pună la cale o mare adunare catolică în orașul San-Sebastian. Cam vre-o sută de mii

eră numărul cetățenilor, cari au vestit, că vor să iee parte la aceea mare adunare. Pentru-ca să poată călători din toate părțile țării fără multe neplăceri și osteneală au cerut trenuri deosebite, cari să ducă mulțimea în San-Sebastian. Guvernul însă, nu numai, că nu le-a dat trenuri, dar a oprit chiar și ținerea adunării și a trimis câteva regimente de soldați acolo.

Această faptă a guvernului s'a luat ca o nouă dovadă despre dumnia sa față de partida clericală (a preoților) și aceasta, în urma acestor împrejurări, s'a ațîțat mai mult, și a spus-o, că va ținea adunarea și fără de învoirea guvernului! Și într'adevăr mari cete clericale au pornit spre San-Sebastian. Preoții aveau de gând, ca duminică, după ce nu li-se va lăsa să țină adunarea, să desfășure steagul răscoalei și țara întreagă s'o bage în foc.

În orașul San-Sebastian de vineră trecută mari placate roșii vestesc însă publicul, că duminică să se poarte liniștit, să încungiere ori-ce ciocnire, că armata la cel dintâi prilej să va folosi de arme! Iar mai nou să spune, că în orașul San-Sebastian s'a declarat starea de asediu și că guvernul ar trimite pentru ținerea bunei rânduiri vre-o 15 mii de soldați, care ar avea porunca strașnică, să înnece în sânge și cea mai mică încercare a clericilor de a să răscula.

Despre ce va mai urma din această grea luptă a puterii bisericești cu statul, în nenorocita Spanie, vom arăta.

Bogații furate.

A trecut anul, decind din un muzeu al Parisului s'au furat vre-o 300 petri scumpe a căror valoare să prețuia în milioane. Poliția din Franța a alarmat la timpul său toată lumea și prin un apel scris în 12 limbi a cerut ajutorul tuturor țărilor întru prinderea hoților, dar până mai zilele trecute nici o urmă nu s'a găsit, ca să ducă la țintă.

Poliția din Paris foarte s'a îndrjrit, cînd a văzut că nici după jumătate de an n'a ajuns la creangă verde. A vestit deci din nou, că acelaia, care o îndrumă pe cale bună, li va da premii uriașe, de câteva zeci de mii. Dar nici asta n'a ademenit pe nimenea. Era vădit, că hoțul a fost unu singur, ori doi, și au făcut atît de bine lucrul, încît numai cu mari greutate i-ai putea descoperi.

În 5 August anul de față, tot lucrul a luat o altă întorsătură. Cam pe la amiază s'a înfățișat la Muzeul Național din Budapesta un tinăr, bine îmbrăcat și a lămbiat directorului spre cumpărare un frumos diamant, spunînd totodată că e al unui prieten bolnav, care l'a trimis pe el să-l vindă.

Directorul Muzeului a băgat îndată de seamă, că Intructul diaman-

tul, nu e fals (mincinos), apoi e un lucru de foarte mare preț! L'a trimis dară la un mai bun cunoscător al diamantelor, ca să-l cerceteze și acolo. Și l'au cercetat apoi și i-s'a spus, că diamantul are valoare de 4000 coroane și că i-se va plăti, dar să-l lase încă citeva zile, ca să fie cercetat și mai bine. Domnul Henrich Perl — așa era numele aducătorului — s'a învoit și a făgăduit că după amiază va aduce încă citeva petri scumpe spre vindere. Și s'a depărtat apoi mulțumit că ajunge la bani mulți!..

Ci purtarea lui a bătut la ochi celorla dela Muzeu și li-s'a părut lor, că aici nu i lucru curat. S'au uitat în lista diamantelor furate din Muzeul din Paris și au aflat că unul într'adevăr e descris întocmai ca acesta adus lor! I s'a adus poliției la cunoștință întimplarea și după amiază doi detectivi (polițiști ascunși) au așteptat pe Henrich Perl, cînd acesta a venit iară cu două lucruri de mare preț, cu o diplomă din veacul al 16-lea și cu un diadem frumos (podoabă de pus pe cap, pe frunte la femei), cioplit minunat în os de elefant. Detectivii l'au arestat îndată și l'au dus la poliție. Aici a spus, că aceste lucruri prețioase nu sunt ale lui, ci el le-a căpătat dela unul Robert Füredi, pe care însă poliția nu l'a putut încă prinde, deoarece e dus la țară, dar a aflat totuș, că la Füredi lucrurile acelea prețioase au ajuns dela Soma Vogel, negustor de lucruri prețioase din Paris. Încă noaptea s'au dus doi polițiști după el la Budakeszi, unde era în omenie la mamă-sa, și l'au adus la Budapesta. Soma Vogel a spus, că diamantul e mincinos, e adevărat făcut de el, și că nu-i acel furat din Muzeul parizian. Oamenii pricepători din Pesta însă spun că diamantul nu e mincinos, ci e adevărat și pe temeiul acesta l'au închis și pe Soma Vogel, iar pe Henrich Perl și pe Robert Füredi i-a chemat pe cealaltă zi la pertractare. S'a înștiințat totodată consulatul francez din Budapesta despre întimplare și s'a trimis telegramă la Paris. Urmarea vom vesti-o.

NOUȚĂȚI

Izbînda de zbor a inginerului Vlaicu. Tinerul nostru inginer Vlaicu — după cum să scrie din București — mereu face probe de zburat pe cîmpul dela Cotroceni. Probele nu le mai face în fața publicului, ci singur, ca să se poată întîi deprinde bine în meșteșugul zborului. Vinerea trecută, după cum aflăm dintr'un izvor sigur — s'a ridicat la o înălțime de aproape 6 metri și a zburat cam 400 metri lungime. Suirea și coborîrea dlui Vlaicu a fost de tot sigură și e mai mare dragul să vezi cu ce ușurință tae văzduhul. Pe cît aflăm până cînd nu va face destulă școală, nu să va mai arăta publicului. Cînd însă va fi pe deplin

stăpîn pe mașina sa de zburat, avînd deprindere bună în a o cîrmui, va pune pe mulți în uimire, cari deocamdată sunt Toma necredinciosul! Dorim izbînda strălucită iubitului nostru confrate.

*

Minuni „culturale“ române.

Să vede că avem încă multe părți de țară, în care glasul curat al foilor bune românești și sfatul lor, nu să aude! De câte ori am scris și noi, au scris și alte foi: Români!, cînd aveți ceva de tipărit, *tipăriți numai în tipografia românești*, nu pentru aceea numai că spriginiți prin asta breasla tipografică românească, ci și pentru-că din tipografiile românești căpătați tipărituri cinstite ca scriere românească, și nu niște bazaconii de-ți arde obrazul de rușine!

Așa! Să ai trimbiță de Archangel și să strigi peste coprinsurile neamului, și tot rămîii neuzit în sute de locuri, unde nu urechile-s înfundate, ci — inimile înlemnite, nesimțitoare. Urmarea e, că îți cad în mîni invitări scirboase cum e și cea de mai jos, de nu știi ce să faci de rușine cetindu-o. Iacă minunata invitare ce ne vine dela lădatul Curatorat al bisericești gr.-cath. din Hădărau (comit. Turda-Arieș):

Curatalatur beszericești gr. cat. din Hadarau

Ve invita cu toata onoarea la

Sfintirea nou edificotești beserica

care se va serba în 28 August st. n. a. c. împreunata cu petrecere în pavilinoul construit sere acest seop.

Inceputul la 7 oare seara

Pretiu de intrare de persoana 1 cor. de familie pana la trei membri 2 cor.

Hadarau în 2 August n 1910.

Venitul curat e destinat în in favorul bisericești gr. cath.

D I N L O C.

Comitetul aranjator

Alecsandru Deac
cassar

Teofil Popp
presedinte

George Deac
vicepresedinte

Basilui Popp
controlor

Subrasolvirile si ofertele marinimose se primese cu multmaitia si se vor quita pe calea ziaristica.

În pauza si va juca Caluseriul si batuta. N. B. Prea Stimabilele familii sun avizate la proviziunia proprie. Pentru cuartire și beuturi coraspuunzetoare se va îngriji comitetul arangeator.

Uf! Cum nu le-a fost greu celor dela curatorat a da bani la cutare evreu din Turda sau de unde, pe o așa batjocură de limbă românească „Curatalatur beszericești...“! „edificotești“, „pavilinoul“, „sere acest seop“, „multmaitia“, „Stimatele familii“ — ce or fi toate astea?

*

Mari sărbări să vor ținea în luna aceasta, începînd din 20 până în 23 August, în Cluj și în Deva. Biserica unitară va sărba amintirea celui dintîi episcop al său, alui Francisc David, care s'a născut acum patru sute de ani și este întemeietorul bisericești unitare. La ruinele cetății din Deva i-se va ridica o frumoasă tablă de amintire, căci întemnița acestei cetăți a murit, ca martir al credinței sale.

Foile unguerești vestesc, că la aceste sărbări vor lua parte și vre-o 500 de străini de prin America, Franța, Germania și alte țări. Și 'n Deva și 'n Cluj să fac pregătiri pentru întîmpinarea frumoasă a oaspeților și pentru reușirea sărbării.

*

Dar pentru dar. Conzistorul din Blaj a dăruit pe preotul din Aghireș: Ioan Mihalca cu titlul și rangul de vice-protopop onorar. La aceasta nobilul preot a răspuns cu dar, trimițînd pentru Fondul Cultural din Blaj 1000 de coroane. Trebuie să amintim, că părintele Mihalca a mai dăruit și bisericești din loc un pămînt prețios de peste 2 jughere, ca din venitele lui să se ajutore școala română la întregirea plății învățătoarești după noua lege.

*

Logodnă. Dl Ilie Vârșăndan, învățător în Saturău, s'a logodit cu dșoara Elena Tătar din Șimand. Dorim noroc!

*

Colera. Această boală primejdioasă, adevărat biciu alui Dzeu, s'a răspîndit în Rusia într'atîta, încît să 'mbolnăvesc cam 100 de inși pe zi, dintre cari cam 32 să și duc pe ceialaltă lume. Primejdia e foarte mare, și nu să poate opăci și din pricina, că locuitorii de pe sate nu prea duc la îndeplinire sfaturile doctorilor, ba-i chiar amenință pe aceștia.

În timpul din urmă — să zvoneste, că colera a ajuns aproape și de hotarele țării noastre. S'au luat însă măsuri largi, ca să oprească intrarea ei în țară, prin aceea că ori-ce călător din Rusia e oprit la graniță și îngrijit de doctori, ca să fie „desinfectat“ (curățit de ori-ce sămîntă a acelei boale).

*

Vis și moarte. În Reșița pădurarul penzionat Navrineț, a visat că prin pădure umblă hoți și vreau să fure lemne. S'a trezit îndată speriat, a luat pușca din cui și buimăcit de somn, a ieșit în curte. Prin întunerecul nopții i-s'a părut, că cineva umblă pe-afară; a ochit deci și în clipa aceea auzi un țipăt. Impușcase nenorocitul om pe cumnatul său Alexandru Popescu, care locuia cu el într'o casă și chiar venia acasă, cam tîrziu noaptea...

*

Moartea zburătorului Kinet. Sffrșit dureros a avut unul dintre cei mai mari zburători cu mașina: îndrăznețul Nicolae Kinet. E de interes a ști viața acestui om nu de toate zilele. El a început ca simplu lucrător de fabrică, în o fabrică de mașini din Belgia. A ajuns apoi în Paris ca îngrijitor în fabrica renumitului Bleriot, a cărui viață a avut mare înrlurire asupra sa.

După ce a moștenit în anul trecut citeva mii de franci, a cumpărat o mașină de zburat după chipul mașinei lui Farman, și s'a apucat să învețe zborul. Incurînd apoi a

ajuns între cei dintâi zburători și și-a câștigat nume foarte mare în 16 Mai a. c., când a zburat cu un alt om în mașina sa vreme de aproape 3 ceasuri.

Kinet întreaga lui viață a fost un om muncitor și modest, sfios. Nici odată nu a făcut zgomot în lume despre izbânzile sale, ci o așteptat până când lumea de bună voie îl va recunoaște.

Ursita rea l'a ajuns înse în zilele trecute (3 August) pe câmpul de zbor din Brussela. În ziua aceea înaintea unei mulțimi uriașe, a zburat în mai multe rinduri, ca să lupte pentru premiul, ce avea să se dea acelora cari vor petrece mai mult timp în văzduh. Kinet deși era sigur de învingere, fiindcă până atunci deja avea mai mult, decât ceilalți cu vre-o 6—7 ore, totuși s'a urcat și după amiază în mașină și s'a ridicat până la o înălțime de 200 metri. Pe urmă, ca să facă și pe placul numărășilor privitori mai săraci, ce s'adunaseră pe de lături să-l vadă fără plată, a trecut hotarele câmpului de zburat, și a început să zboare spre un sat din vecini. Nu mult după asta însă, lumea văzu uimită de spaimă, că mașina lui Kinet, prinsă de un vânt puternic dela spate, s'a dat peste cap în văzduh, și vântul ce să pornise ogonea cu mare iuteală spre pământ! A alergat spre locul de nenorocire mulțime de oameni și îngrijitori, dar pe când au ajuns acolo, Kinet era zdrobit și rupt tot supt ruinele mașinei! — Premiul de 50.000 coroane, pe care trebuie să-l ducă el, i-s'a dat nenorocite sale soții! — Așa sfârșit de martir a avut acest luptător pentru desăvârșirea zborului în văzduh și cîți nu-i vor urma încă!

Major Bancu. Dl Căpitan George Bancu dela Regimentul 64 de infanterie din Orăștie, a fost avansat pe ziua de 10 August, la rangul de major. Felicităm pe dl major Bancu la distincția meritată ce i-s'a dat.

Intru pomenirea tribunului Axente Sever s'a ridicat un frumos monument de marmoră în cimitirul bisericii parohiale din Blaj, unde marele erou își doarme somnul de veci. Monumentul e de 3¹/₂ metri înalt și poartă inscripția: *† Prof. leg. Axente Sever (Ioan Baciu) 1821—1906.* Iar mormîntul viteazului luptător pentru libertatea poporului său, e bine îngrijit și împodobit cu flori.

Cununie. Dșoara Aurelia Gavrîș și dl Paul Fetti, teolog abs. vestesc cununia lor, care să va celebra în biserica gr. cat. din Odești, la 14 August n. Odești, Suplain.

Știri rele din America! Multe mai pățesc nenorociți noștri frați, cari nevoiți de împrejurările grele ale vieții, părăsesc plaiurile lor senine și iau în mână bățul pribegiei, ca să-și cate pînea de toate zilele prin cele țări depărtate ale Americii. De câteva săptămîni am tot citit prin foi, că călătorilor la America le merge rău la coborîrea lor pe țărmul american, că sute din cei ce merg ca lucrători, sunt oprîți a merge în lăuntru țării și-și ținîți pe o insulă (ostrov) anume până au rînd să plece napoi și apoi sunt încărcăți pe alte corăbii și trimiși napoi. Ci-că dacă numai nu știe răspunde bine la întrebările ce slujbașii de vamă le pun, ori n'au bani de-ajuns, ori sunt bolnavi de ceva, — îndată nu-s lăsați să meargă în

lăuntru țării! Mai ales din Ungaria sunt mulți cari o pățesc așa. Că ungaria dă cel mai mare număr de muncitori călători la America.

Acum cetim printre altele, că în 19 Iulie vre-o 60 de Rumâni au fost oprîți să intre pe pământul Americii, pentru că au spus că să duc la loc asigurat lor, că au primit lucru la fabrică prin mijlocirea vre-unui agent, — și legile americane, opresc astfel de câștigări de muncitori prin agenți.

Bieții oameni au trebuit să plece napoi și fără bani și cu inima tristată.

Și cîți vor fi încă așa, fără ca să scrie prin foi despre ei!

Teatrul Bauer din Sibiu, trupă de bun renume, cu puteri excelente teatrale, începe în 14 Aug. un șir de 12 reprezentațiuni în sala „Transsylvania“ din Orăștie.

Culcați cu gînd la mare praznic și treziți în gura morții... Din Sofia (Bulgaria) să telegrăfiază cu data de 10 Aug: Eri noapte s'a întîmplat o groaznică explozie (aprinde-re) la cazarma batalionului de geniu de aici. Batalionul avea să sărbătorească astăzi pe sf. Pantalion, și în acest scop să făcuseră pregătiri de focuri de artificii (focuri de rachete ce să înalță în văzduh arzînd în colori frumoase!), și, între altele, pregătiseră aprinderea unui mare fulminant (fulgerător) cu mari jocuri de colori. Acest fulminat a făcut explozie (s'a aprins pe neașteptate) la oarele 11 noaptea, cu o tunătură înspăimîntătoare.

Corpurile a 9 soldați au fost făcute bucăți alți 6 soldați sunt greu răniți. Locotenentului comandant al batalionului i-s'a rupt un braț și are un ochiu pierdut. Ministrul de război și alte persoane oficiale au venit îndată la locul nenorocirei, care a prefăcut ziua de sărbătoare în o cumplită zi de jelanie.

Pe lingă o proviziune înaltă, să caută și să angajează agenți și voiagiori pentru vinderea de șaluzii de ferestre de ale firmei *Simion Schillinger & Comp.* fabricant de șaluzii de ferestri în Budapesta, strada Grof Eugen Zichy Nr. 16., — unde sunt a să îndrepta ofertele în scris și comandele! ⁽⁷⁶³⁾₁₋₁

POȘTA REDACȚIEI

E. U. în S. „La crișmă“ n'o putem folosi. E slabă ca versificație și banală ca concepție.

I. B. în S. Regretăm, că nu le putem folosi. Unele versuri schiopătează, iar congruența lipsește. Mai multă autocritică! În „N. beutorul“ să prea apropie de Goga... — Salutare.

I. Opr. Nepublicabilă, ca și cele de mai înainte. Insamnă-ți, că, pentru-ca să poți scrie, întii și mai întii trebuie să știi românește.

D. V. Nu-i putem lua folosul. Noi publicăm numai lucruri simple, drăguțe, scrise pe înțelesul poporului. Poezia ditală e prea „misterioasă“.

Da, P. P. înv. în *Buc. Bani* droastre să află depuși, diapreună cu alții veniți pentru „Centra la“ de tovarășii, care credem că să va putea inactiva, după-ce Reuniunea pentru asigurarea vitelor e înființată.

Țep. Acele cărți trimite la biblioteca semi-narială din Sibiu sau Blaj, că ne-or fi de ceva preț, și-le schimbă ei cu ceva nou. Tot acolo îți pot da informații și privitor la scheletul din vorbă.

„Almăgan“. Nici noi nu le punem acele nume lingă olaltă spre edificarea neamului românesc, ci chiar spre rușinea lui și spre marea noastră dureroasă suferință! Articolul dorit va urma, îndată ce vom vedea perduta tovarășie feșind pe față cu lucrarea ei mizerabilă.

Mat. C. în B. N'am avut răgaz să cetim. Îndată ce-i vine rîndul, îl facem loc, de-o fi bună. Avem multe primite și încă necetite. — Poți trimite și „Diamantul“. Ți-om răspunde de-7 putem folosi ori ba. Scrie numai pe o latură a hîrtiei, lăsînd și pe aceea de două degete loc alb la o parte.

D. N. C. Scrieți d-eadreept la direcțiunea institutului „Vatra Luminoasă“ din București. Veți primi răspuns.

O domnișoară

absolventă a unui curs de *contabilitate* și avînd și praxă de bancă de jumătate de an, — caută aplicare la o bancă sau în comptoirul unei prăvălii. Adresa o dă administrația foii.

Două calfe de păpuțar, pentru lucru mestecat, află aplicare imediată în lucrătoreea subscrisului 801 1—3 ^{măestru pantofar în} **Ioan Vărmăgean,** ^{Orăștie (Str. Berăriei).}

Crîșmă de arîndat!

În o comună cu 600 locuitori la drum bun și mult umblat, să caută arîndaș pentru o *crîșmă* bine cercetată! Are 3 odăi, pivniță, cugna deosebită, cămară, șură, grajd, toate în stare bună. Curte și grăd. nă de 1/4 jugăr, și un loc arător de 1/2 jugăr îndată lingă grădina. (794) 1—3

Doritorii să se adreseze la Administrația foii, care le dă adresa.

De esarîndat sau de vindut din cauză de moarte:

o moșie însemnată în o comună mare din comitatul Hunedoarei.

Are casă de zîd bună de locuit, cu șuri, grajduri și alte edificii economice, grădina de 4 jugăre în jurul ei, cu pomi numărăși și finaț. La cîmp 50 jugăre arător și 25 jugăre finaț și pădure.

O moară cu două petri la mijlocul satului și una cu o peatră la un capăt de sat.

Să pot ținea oi, vite și porci în pășune liberă.

Comuna e mare, cu tra-gere de la mai multe comune.

Loc bun pentru negoț cu bucate!, etc.

Adresa la »Administrația foii«.

(0) 1—8

„JIANA“

institut de credit și economii, societate pe acții în licudațiune.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai „JIANEI“ institut de credit și economii, societate pe acții în licudațiune, să convoacă prin aceasta la

adunarea generală extraordinară,

care să va ținea **Vineri, în 19 August n. 1910,** în Petroșeni în locul institutului la orele 10 a. m., cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constituirea adunării.
3. Pertractarea bilanțului încheiat la 30 Iunie 1910 și decisiune asupra acestuia.
4. Eventuale propuneri.

Cei-ce vor a participa au a depune acțiunile respective plenipotențele sau la „Jiana“ în Petroșeni sau la „Ardeleana“ în Orăștie. *Petroșeni,* la 9 August st. n. 1910.

Liquidatorii.

Onorată adunare generală!

Domnilor acționari!

Pentru a satisface dispozițiunilor legale pe de-o parte și pentru a vă da prilej pe de altă parte să vedeți care e starea societății noastre în licudațiune, am convocat această adunare generală în care vă supunem spre deliberare bilanțul încheiat la 30 Iunie a. c. și vă vom cere avizul Dv. cu privire la pașii ce avem a-i întreprinde în viitor.

Din bilanțul ce prezentăm să poate vedea, că: activele societății Dv. au fost la 30 Iunie 1910 Cor. 160.762.77 iar pasivele „ 176.021.80

rezultînd un deficit de Cor. 15.259.03

Pentru-ca onorata adunare generală să-și poată face o idee mai clară asupra acestei situațiuni, ne permitem a face o asemănare — însoțită de explicațiile necesare — între bilanțul ce vă prezentăm și între bilanțul din 30 Noembrie 1909, pe baza căruia s'a hotărît licuidarea și care s'a încheiat cu un excedent de Cor. 12.473.97.

I. Cassa

la 31/XI. 1909 a fost	Cor. 10.988.78
am încassat	Cor. 936.341.89
am plătit	„ 946.791.05
deci am plătit mai mult	„ 10.449.16
rămînînd per 30/VI. 1910 sald	Cor. 539.62

II. Cambiile cu caventi

au fost la 30/XI. 1909	Cor. 353.220.—
din cari am încassat	„ 254.616.—
rămînînd per 30/VI. 1910 sald	Cor. 98.604.—

III. Împrumuturi pe hipotecă

au fost la 30/XI. 1900	Cor. 25.094.—
din cari am încassat	„ 15.954.—
și au rămas	Cor. 9.140.—
la cari am acordat un împrumut	„ 40.000.—
rămînînd per 30/VI. 1910 sald	Cor. 49.140.—

Aci trebuie să amintim că împrumutul de Cor. 40.000— s'a acordat ca împrumut cu întabulare lui Nemeș Dumitru și soției în scopul achitării împrumuturilor cambiale ale lui Nemeș Pavel și soției cauza despre care vă vom face raport special.

IV. Acțiunile străine

au rămas neschimbate cu Cor. 4.400—

V. Mobiliarul

de asemenea a rămas neschimbat Cor. 840—

VI. Realitățile

au fost la 30/XI. 1909 Cor. 5.300—
 am încassat Cor. 5.300—
 am plătit " 110—
 deci am încassat mai mult " 5.190—
 rămânând per 30/VI. 1910 sald Cor. 110—

Explicarea sumei încassate de Cor. 5.300— să va afla în raportul special asupra cauzei lui Nemeș Pavel. Suma de Cor. 110— sunt prețul unor realități cumpărate în cauza unei pretenziuni a institutului asupra lui Bolog Aotone.

VII. Anticipațiunile

au rămas neschimbate cu Cor. 500—

VIII. Spesele de proces.

au fost per 30/XI. 1909 Cor. 3.705.58
 din cari am încassat Cor. 9—
 și am plătit " 2.423.16
 deci am plătit mai mult " 2.414.16
 rămânând per 30/VI. 1910 sald Cor. 6.119.74

Consemnarea specială a speselor plătite, vă vom prezenta-o separat.

IX. Spesele de protest

au fost la 30/XI. 1909 Cor. 86.31
 din cari am încassat " —20
 rămânând per 30/VI. 1910 sald Cor. 86.11

X. Spesele restituibile

au fost la 30/XI. 1909 Cor. 488.48
 am încassat " 135.18
 rămânând per 30/VI. 1910 sald Cor. 353.40

XI. Vadiul.

au fost per 30/XI. 1909 Cor. 60—
 am încassat Cor. 60—
 am plătit " 70—
 deci am plătit mai mult Cor. 10—
 rămânând per 30/VI. 1910 sald Cor. 70—

XII. Capitalul social

a rămas neschimbat Cor. 60.000—

XIII. Fondul de rezervă

a fost la 30/XI. 1909 Cor. 17.198.76
 am încassat " 102—
 rămânând per 30/VI. 1910 sald Cor. 17.300.77

XIV. Fondul special de rezervă

a rămas neschimbat Cor. 960.03

XV. Fondul de penziune

a rămas neschimbat Cor. 1.092.02

XVI. Fondul cultural.

a fost la 30/XI. 1909 Cor. 19.51
 am încassat Cor. —10
 am plătit " 13.60
 deci am plătit mai mult " 13.50
 rămânând per 30/VI. 1910 sald Cor. 6.01

XVII. Conturile-curente

au fost la 30/XI. 1909 Cor. 707.80
 am încassat Cor. 479.060.83
 am plătit " 415.719.57
 deci am încassat mai mult " 63.341.26
 rămânând per 30/VI. 1910 sald Cor. 64.049.06

XVIII. Depunerile

au fost la 30/XI. 1909 Cor. 128.642.81
 am încassat Cor. 5.356.26
 am plătit " 131.273.29
 deci am plătit mai mult " 125.817.03
 rămânând per 30/VI. 1910 sald Cor. 2.725.78

XIX. Depozitele

au fost la 30/XI. 1909 Cor. 22.480.37
 am încassat Cor. 10.898.62
 am plătit " 11.338.73
 deci am plătit mai mult " 440.11
 rămânând per 30/VI. 1910 sald Cor. 22.040.26

XX. Dividende neridicate

au fost la 30/XI. 1909 Cor. 285—
 am plătit " 93—
 rămânând per 30/VI. 1910 sald Cor. 192—

XXI. Pretenziuni dubii

e o poziție nouă de Cor. 7.655.87

Amintim că în această sumă să cuprind două pretenziuni dubii pe cari pentru ori-ce eventualitate le-am amortizat și trecut în pasive. Și despre acestea cauze încă vă vom prezenta raport special.

Tot la acest loc și în legătură cu bilanțul prezentat, amintim că Reescontul în sumă de Cor. 160.811— și diversii în sumă de Cor. 11.87, ambele poziții pasive în bilanțul din 30 Noemvrie 1909, s'au achitat total.

*

Ce privește venitele și cheltuelile societății Vă raportăm:

Venitele dela 30 Nov. 1909 până la 30 Iunie 1910 au fost:

Excedent la 30/XII 1909	Cor. 12.473.97
Interese de cambii	" 5.614.66
Interese de ipoteci	" 341.78
Proviziuni	" 217.13
Diverse venite	" 36.70
Total	Cor. 18.684.24

iar cheltuelile pe acelaș interval de timp au fost:

Interese reescont	Cor. 8.978.46
" depuneri	" 4.148.79
" Cont-curent	" 3.744.22
Dări și competențe	" 1.721.69
Dare de depuneri	" 429.78
Spese	" 3.363.01
Salare	" 1.380.62
Chirie	" 225—
Porto	" 75.83
Marce de prezență	" 80—
Amortizări	" 9.693.87
Taxe de transcrieri, trecute la fondul de rezervă	" 102—
Total	Cor. 33.943.27

Rezultă așa dară că cheltuelile au fost cu 15,259.03 cor. mai mari decât venitele, adică cu deficitul arătat și de bilanțul prezentat.

Aceasta fiind starea întreprinderii DV., Vă rugăm să luați act de bilanțul prezentat și să deliberați asupra propunerilor ce Vă facem în legătură cu raportul special ce Vă vom prezenta și despre starea societății dela 30 Iunie a. c. până la ziua adunării generale.

Petroșeni, la 9 August 1910.

Liquidatorii.

Contul-Bilanț la 30 Iunie 1910.

	Cor.	ml.		Cor.	ml.
I. Cassa	539	62	XII. Capital social	60.000	—
II. Cambii cu caventați	98.604	—	XIII. Fond de rezervă	17.300	76
III. Împrumuturi ipotecari	49.140	—	XIV. Fond special de rezervă	960	03
IV. Acțiuni streine	4.400	—	XV. Fond de penziuni	1.092	03
V. Mobiliar	840	—	XVI. Fond cultural	6	01
VI. Realități	110	—	XVII. Cont-curent	64.049	06
VII. Anticipațiuni	500	—	XVIII. Depuneri	2.725	78
VIII. Spese de procese	6.119	74	XIX. Depozit de casă	22.040	26
IX. Spese de protest	86	11	XX. Dividende neridicate	192	—
X. Spese restituibile	353	30	XXI. Pretensiuni dubii	7.655	87
XI. Vadiu	70	—			
Perdere	15.259	80			
	176.021	03		176.021	80

Petroșeni, la 30 Iunie 1910.

Ioan I. Lapodatu, m. p.,
 Liquidator.

Traian Bațiu, m. p.,
 director.

Ofert de căsătorie.

Sunt student la polytechnică în anul al III. Membru al unei bune familii românești. Nu mi lipsesc nici calitățile estetice și caut o domnișoară sau văduvă care să mă ajute la terminarea studiilor tehnice având o zestre de 30—50 mii coroane. Oferte serioase provăzute cu fotografii a să trimitte redacției „Libertății” sub „Ionel 8”. (799) 1—3

Licitație de arîndare.

Comuna bis. din Domașnia (comit Caraș-Severin, cerc. parochial Teregova) dă în arîndă prin licitațiune pe 5 ani consecutivi casa de nou zidită cu etaj, compunătoare din 10 odăi și o sală mare de joc, avînd dreptul de crișmărit, unui crișmar espert, unde poate deschide și boltă.

Ofertele să se trimită oficiului parochial ort. român până la 15-lea August 1910 st. v. cînd să va ținea și licitațiunea unde să pot vedea și condițiunile.

Comuna Domașnia are tîrg de vite și piață bine căutate în fiecare săptămînă și numără la 3000 locuitori, în apropierea Băilor-Herculane și Mehadia.

A să adresa la:

(795) **SIMION RĂSVAN** 1—2
preot și președ. comit. parochial.

2 calfe de cojocar

și **un învățacel**, cest din urmă în etate de 14 ani, află imediat loc la

(780) 3—3 **Nicolae Opincariu**,
măestru cojocar în Orăștie.

Căsătorie. Un june Român, în vîrstă de 24 ani avînd avere de vre-o 5000 coroane și *prăvălie* în o comună aproape cu 10.000 locuitori, cu trecere de 3000 până la 4000 coroane la lună, — dorește căsătorie cu o jună română bine crescută, care să aibă zestre potrivită, cam 3 până la 4000 coroane. Adresa o dă administrația acestei foi. (800) 1—3

O calfă de prăvălie mixtă

caută aplicare! Are praxă de mai mulți ani de zile. (785) 2—2
Adresa o dă administrația foi.

Negustor român de vinuri!

VIN BUN

să află la subscrisul productor de vinuri.

Anume:

- Vin vechiu din 1907, . . . 54 fl. litr.
- Vin vechiu din 1908, . . . 46 " "
- Risling și Rouse din 1908, 50 " "
- Vin din 1909, 40 " "
- Risling și Rouse din 1909, 42 " "
- Vin alb de masă din 1909, 42 " "
- Vin roșu din 1908, 52 " "

Prețurile cele mai joase. E vin din *coastele dealului* Világos (Șiria), nu de grădină, nici cîmpie, ci *din deal!*

= Fac cunoscut că, pentru a putea servi cît mai bine onoratul public, și pentru a-mi răs-pîndi minunatele vinuri cît mai departe, — am scăzut prețul ce îl aveau până decurînd, cu cîte 2 coroane la hecto.

= Un sfat cumpărătorilor privați: Vinul din butoaiele începute, să-l deșerte în sticle, pe care să le așeze apoi culcate în pivniță, că așa vinul nu să strică, — dar altfel să acrește și să mucezește.

= Butoaie dau împrumut, pe timp de o lună, în caz de lipsă pe două.

Vinul să vinde dela 50 litre în sus. Prețurile de mai sus sunt calculate pe un litru.

= Cînd mi-să napoiază vasele, să mi-să scrie în fract acurat adresa pe care au mers.

Rog onoratul public a-mi scrie curat: numele, comuna și gara!

Petru Benea,

proprietar de vie în Șiria
Világos (Arad megye).

(772) 4—5

Pielărie și opincărie românească în Brașov.

Am să aduce la cunoștința științelor și pantofarilor români din Brașov și jur, cum și din alte ținuturi mîi depărtate, că am deschis în *Brașov, Piața Prundului Nr. 17, un mare magazin* de felurite articole de **Pielărie, Opincărie, Tălpărie**: Bocs, Șevro, Brzel, tîlpă Crupon de bou cu marca Tanssylvania, Crupon de bivol, și tot felul de piei și tîlpe și unelte și recuzite ce să cer la lucrarea lor!

Opinci

vînd cu kilogr. negustorilor dela sate pentru vindere mai departe. Expedez cu posta sau pe tren la gară, cu rambursă.

Opinci pentru călușeri, excelente!

Negustori și pantofari, cari dau garanță (chezeșie) bună, capătă și pentru plată pe rate de 2—3 luni.

Depărtarea nu hotărăște! Și cei din depărtări cum; arînd dela mine, ies cîi să poate de bine.

Cereți informații mai de aproape, cu oferte de prețuril
Facți o comandă de probă și nu vă va părea răul

Cu stimă

IOAN NAVREA,

comerciant de pielărie în Brașov,
Piața Prundului 17.

(782) 3—10

„POPORUL”

instituit de cred și de economii, soc. pe acții
în LUGOJ.

CONCURS.

La institutul de credit și economii „POPORUL” societate pe acții în Lugoj, află aplicare cu 1 Septem- **practicant** absolvent
vria ert. un al școalei
comerciale superioare.

Salar începător 800 cor. anual.

Lugoj, August 1710.

(796) 1—1

Diracțiunea.

1 calfă

pentru prăvălie mixtă și de fer,
și **1 învățacel**

din casă bună, cunoscînd pe cît să poate și limbile folosite la noi, — află aplicare numai decit în prăvălia subscrisului.

Ioan Rob,

(788) 2—3 comerciant în Orăștie.

Pivniță de închiriat.

„Cassa de păstrare în Mercurea, societate pe acții” dă în chirie cu 1 Octomvrie n. 1910 pe 3 sau 6 ani *pivnița sa pentru vin*, ce să află în Mercurea (Erdély-Szerdahely) în curtea institutului, împreună cu 33 buți. Buțile au mărime diferită între 2000—4000 litre. Minimul chiriei e 1000 coroane la an.

Doritorii de a reflecta au să-și înainteze ofertele în scris până în 20 August n. 1910.

(789) 2—2

Diracțiunea.

Căsătorie.

Un învățator în etate de 30 ani, barbat frumos, rămas văduv, fără copii, cu salar 1400 coroane anual, plăț regulat, și quartir, — caută pentru căsătorie o fată sau și văduvă tineră fără copii, Româncă, care să aibă și zestre potrivită, dela 4000—6000 coroane. (790) 2—3

Adresa o dă administrația foi.

Noutate! Lecithin-Cognacul

e, în urma puterii sale hrănitoare, cognac întăritor de clasa primă. Cognacul lecithin la ființe rămase napoi cu dezvoltarea trupezască, la copii ca și la mari, dar mai ales la suferitori de slăbție peste tot, are efect miraculos, căci puterea ce e în scădere, în scurt timp revine, pentru ce medicii îl și recomandă tare. — Loc de vînzare exclusiv pentru Orăștie, la *Ioan Furkovits*, prăvălie mixtă, cu specialități de cognac; în Piski la *Seidner G.*, prăvălie de coloniale și dessert. (784) 2—6

Căsătorie.

Sunt văduv cu 2 copii; am etate de 28 ani; învățator confesional cu salar de 1500 cor. pe an și avere proprie de 10.000 cor. Dorec a face cunoștință cu o fată modestă, să-nătoasă și econoamă bună, — ori cu o văduvă mai tineră, fără copii, care să aibă și ea ceva zestre.

Oferte, pe cît să poate cu fotografii, să se trimită la Administrația „Libertății” pentru „Singurul” — de unde mi-să vor trimitte. (797) 1—2

Mai mult de 500 măsuri de fer și de aramă, în cea mai nouă formă, să află în magazinul meu!

Autentificarea măsurilor.

Am onoarea, a aduce la cunoștința st. public interesat, că toate cumpenele, măsurile de greutate și de cvantitate, precum și cele de lungime, cari cu ocazia examinării oficioase aflîndu-se de greșite s'au respins, le voi îndrepta în fabrica mea pentru un preț bagatel și le voi autentifica, totodată și prin oficiul de autentificare a statului și prin asta on. public va fi scutit de a-și mai face de lucru cu acest oficiu și de a mai fi espus legii despre autentificarea măsurilor.

Cînd mi-se vor trimitte măsuri, rog a mi-se trimitte totodată și cvitanța primită dela oficiul de autentificare, ca noua autentificare a măsurilor să se execute gratuit. Cvitanța împreună cu atestatul oficios, că măsurile rele s'au înaintat din nou spre autentificare și s'au găsit de bune, să vor trimitte înapoi.

Avizez totodată on. Public, că pot servi din magazinul meu bogat și cu măsuri noi. Așteptînd încrederea st. public rămîn cu deosebită stimă:

TELEFON 204.

Adresa de telegrame:

Fabrica de cumpene
(Mérleggyár, NAGYSZEBEN).

HESZ VICTOR

prima fabrică de cumpene în partea ardelenesească a Ungariei în **SIBIU (Ngyszeben).**

Izvor solid și cel mai leftin pentru provederea : cu tot felul de măsuri autentificate din nou :

Comande din afară și reparări să execute îndată.

Scîrta de spese și catalogul să trimit gratis și franco.

O CARTE PREȚIOASĂ CU TOTUL GRATIS

și încă franco în curertă închisă, capătă dela noi tot cel-ce ni-o cere! Jertfa asta o aducem, ca omenimea suferitoare să o facem atentă la modul de vindecare electric! Mulți bolnavi încă nu știu că: *slăbia generală de nervi, reumatismul, neuralgiile, conturbările nervoase de mistuire, nesomnul, durerea de cap, toate felurile de slăbii și multe boale de femei, să vindecă minunat prin curentul galvanic (electric).*

Cartea, pe care o trimitem ori-cui

= GRATIS ȘI FRANCO =

în curertă, fără nici un obligămînt pentru primitor, — nu e un catalog de prețuri, ci o conferință științifică ușor de priceput, popular scrisă, de înțeles pentru ori-cine. — Cereți-o dela:

Inst. de ord. medical „ELECTRO-VITALIZER”
Budapest, Semmelweis u. 4, félémel. 51.

Oro de ordinațiune: în zila comuna dela 10 1 și dela 3 0, în Duminec și sârbători dela 11 1.

Cupon pentru carte gratis! Tale-și-l lîpește pe-o corespondență

Inst. medical „Electro-Vitalizer” Budapest, Semmelweis u. 4, félémel. 51.

Rog a-mi trimitte, franco, închis, cartea despre „Cura modernă electrică”, pentru bărbați ori pentru femei.

Numele..... Comuna și posta.....